

અરજુન ગીતા

અરજુન લીલા આ વડા કકા સાથે.

હાવાની પ્રાસદ્ધ કર્તા:—કાગડી મહામુદ એન્ડ મહામદભાઈ.

૬૦ ટાવર રોડ, અન્નાયાની વાડી સામે—મુરત.

રત અરનપુરી ભાગળ, ભાજવાળા પોળમાં, આવેલા શ્રી અનાવિલ
અંધુ પ્રાન્ડીંગ પ્રેસમાં ગાવિન્દજી હાથાભાઈ નાયકે છાપ્યું.

કીમત બે આના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
સંપ્રદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરશિદ્ધ-સંગ્રહ
૧૫૮૪૪

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરશિદ્ધ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૮૪૪

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ સ્વરૂપ જાતના

વિષય ૬-૩

અરજુન ગીતા.

અરજુન ગીતાનો અર્થ એ છે જે અરજુન તે પાંચે પાંડવને માંહેનો એક બાઈ હતો, નિતે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન સંગાથે સમાઈ તથા મીનાચારી હતી. અરજુન લડાઈ પર ચડ્યો ત્યાં સગાસંબંધીને જોઈ માયા વશ થયો, અને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાને ખરો ધર્મ શું તે પુછ્યું ત્યારે શ્રી ભગવાને અરજુનને ધર્મ સાર કહી સંભળાવ્યો.

સરસ્તી છંદની ચાલ.

શ્રીકૃષ્ણ પ્રતાપે ગાહ્યો, ગિરધા તે સાધુ જનન
પરિવ્રજા મારો આત્મા માફ મન તે અર્જુન;
અરજુન સૂચો ગીતા સાર પાડવ માનજે નરવાર—ટેક.
અરજુને એમજ પુછ્યું સાબજો વૈકુંઠ રાય;
એક સાર ગીતા કહો મને, નિજ ભક્તનો મહિમાય.—અરજુન૦
ત્યારે શ્રીકૃષ્ણ એમ ઓચર્યા અર્જુન ધરજો મન;
એક સાર ગીતા સાબજો, અવતાર તેનો ધન્ય.—અરજુન૦
શ્રી કૃષ્ણ તે વશ માહરે, આત્માડ કેરો ભાર;
પ્રાણ ધન્ય મારા દાસને રાખે હૃદય મોહાર.—અરજુન૦
જન મધ્યે જે વસે પદ્ય તેને રપશ નહી ભગાર;
તે ચિન્ત મારા ભક્તનું વળજે ન વિષય વિકાર.—અરજુન૦
સંસારમાં સરસો રહે અને મન મારી પાસ;
સંસારમાં મોપાય નહી તે જાણુ મારો દાસ—અરજુન૦

મુજ બકત તે મુજને બજે હૈયે હોય હેત હંમેશ;
 તે બકત તેને જાણીએ, જે કરે ન કામનો દેશ.—અરજીન૦
 કર માંહી તુલસી કહ્યે તુલસી કંઠ તું સીદાર;
 બહુ તિલક છાપાં શોભિતાં મુજ બકતનો શણુગાર.—અરજીન૦
 ખરા સાધુને જાણે નહીં, પાપાંડ પૂજે લોક;
 જે દંભ આડંબર કરે તે જાણું સર્વ ફાડ.—અરજીન૦
 ઉત્તમ વર્ણ થઈ નહિ બજે, ચાંડાલ કહીએ તેહ;
 ચાંડાલ થઈ મુજને બજે, તે જય મારી દેહ.—અરજીન૦
 મુજ ભકત કરે કારણે, અવતાર લીધા દશ;
 હું નિરંજનને નિરાકૃતિ, મને ભકતે કાધો વશ.—અરજીન૦
 વળી દેવ કરે કારણે, ગયો વસમે વંન;
 રાવણ મારીને રાજ્ય આપ્યું, વિલિપણ રાજત.—અરજીન૦
 દુર્મસા ઋષિએ દુનિયો, મુજ આતમા અંખરીપ;
 બય અક મેલી છેદિયો મેં બલી લગાડી શીખ—અરજીન૦
 અલિરાયને મેં આધીયો, દેવોની કાધી વાર;
 પાતાલ આપ્યું રાયને, ત્યાં હું રહ્યો છડીદાર.—અરજીન૦
 જોકુલ વિષે હું અવતર્યો, શિર પીછ ધરતો મોર;
 આતો હું માખણ તસ્કરી, જુગમાં કહેવાયો ચોર.—અરજીન૦
 માત જસોદાએ આંધીયો, હું જોડી કિલો હાથ,
 હું દીન થયો તે દાસનો, ચાંદ ભૂવનનો નાથ.—અરજીન૦
 વળી ઈંદ્ર જ્યારે કોપિયો ત્યારે કામએ ન આવ્યું આડ;
 જોકુલ રાખ્યું રેલતું—ગોપીને લડવ્યા લાડ.—અરજીન૦
 સોજસેં સ્ત્રીઓમાં હું રમ્યો, મારો કામ ન જાણે ભેદ;
 મારા ભકત કરે કારણે, મને દહે લપટ વેદ.—અરજીન૦

વિરંચી વાછરૂ હરી ગયો, તે થયોજ અધર્મ;
 હું નવાં નિપજવી લાવીયો, મારો કોષ ન જણે મર્મ—અરજુન૦
 મામાને હું મળવા ગયો, ત્યાં મળી કુખજ નાર;
 થોડાક ચંદન કારણે, મેં આપ્યું રૂપ અપાર.—અરજુન૦
 વળી પ્રથમ પોળે પેસતાં, પરિચે દીધી ગાળ;
 મેં મારીને વજ્ર લીધાં, સોહાવિયા ગોવાળ—અરજુન૦
 વળી ત્યાંથી આગળ ચાલતાં માલજી લાવી હાર;
 મેં અર્થ સાધ્યો એહનો, આપ્યા પદારથ ચાર—અરજુન૦
 વળી માર્ગમાં નાવિક મળ્યો, તે આપ્યું દર્પણ હાથ;
 પૂર્યાં મનોરથ તે તણા તે રાખ્યો મારી સાથ—અરજુન૦
 સંબંધી જનને જે હણે ચાંડાલનો તે અંશ;
 મારા ભક્ત કેરે કારણે, મેં માર્યો મામો કંજ.—અરજુન૦
 મેં સુદામાને સંતોષીઓ, કાગના કણુને કાજ;
 સંપતિ આપી તેહને નવનિદિ સુદાં રાજ.—અરજુન૦
 એક વાર વિદુર ઘેર જઈ આરોગ્યા બાજ પાન;
 મેં લાડ પાળ્યાં દાસનાં રાજના મોડ્યાં માન—અરજુન૦
 કૈરવનું કુળ સંહારિયું, મેં સાર્યો તારો અર્થ;
 હું જોઈ જીવનનો રાજ્યો, મેં હાંક્યો તારો રથ.—અરજુન૦
 એક વાર વનમાં હું ગયો ત્યાં વન હતું ધનધોર;
 મેં ભાવ જોયો બીલડીનો ખાધાં તે જોઈ ઘોર.—અરજુન૦
 અમે ઘણા મળી ગોવાળીઆ, રમતા ગયા મહા વન;
 અહુ ભાવ જોઈ ઋષિ નારનો, અમે જાચી લીધાં અન્ન.—અરજુન૦

પ્રહ્લાદ પિતૃએ પજવિયો, મેં થંભ પૂર્યો વાસ;
 તે દુષ્ટને વિદારિયો ઊગારી લીધો દાસ—અરજુન૦
 વળી ધ્રુવને દુભાવિયો ને કાઢિયો વનવાસ;
 તે આલક મને વશ કર્યો, ધન્ય ધન્ય મારો દાસ.—અરજુન૦
 ચંદ્રદાસ ને હરિશ્ચંદ્ર રાજા ભક્ત મારા તેહ;
 પડે વિપત્તિ પશુ નહીં વીસરે, મુજ મુકુટના મણિ એહ.—અરજુન૦
 જ્યારે સુધન્વાને નાખીયો તાતે તેલ બળતી ઝાળ;
 મારા દાસને ઊગાર્યો, સંભારતાં તત્કાલ.—અરજુન૦
 દ્રૌપદીનાં પટકુળ કાઢિયાં હું પાસ નહિ તે કાળ;
 મારા દાસને વેળા પડી, ત્યારે તુરત લીધી સંભાળ,—અરજુન૦
 પાંચાળીને જ્યાં પરહરી પાસે હતા પંચ વીર;
 મારા દાસના મેં પુરિયાં નવસેં નવાણું ચીર.—અરજુન૦
 એક કાળેએ કૌતુક કાઢું ને લીધું મારું રૂપ;
 રાજની કન્યા પરણીયો, પરદલ કાપ્યો મુપ.—અરજુન૦
 મેં ત્યાં જઈને શું કર્યું, મુજ તેજ મુકયું માર;
 પરદલનો પરાજય કર્યો કાધી ભક્તનીંદાર—અરજુન૦
 અજ્ઞમેલ મહા પાતકી, પાપીની ગુણિકા જેહ;
 સ્મરણ કરતાં માદરેં, વૈકુંઠ પામ્યા તેહ.—અરજુન૦
 ગજરાજને આહો અલો, ત્યાં લીધું મારું નામ;
 ત્યાં એક કરતાં બેડના, અરજુન સીધ્યાં કામ.—અરજુન૦
 હું માં ને મારા ભક્તમાં, અંતર ન હોય ભગાર;
 મુજ ભક્તને જોળમે નહીં, તે ભૂલી ભમે સંસાર.—અરજુન૦
 મારા ભક્ત સુખી તો હું સુખી દુઃખી તો દુઃખી હું જાય;
 મારા ભક્તને કાષ્ઠ દુઃભવે, તો મને લાગે ખાણ.—અરજુન૦

છે સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલમાં, જલ સ્થળ મહીં મુજ વાસ;
 સુષુ ઈંદ્રસુત તુમને કહું, હું ચડી અદકો મુજ દાસ.—અરજુન૦
 હું યોગ યજ્ઞે નહિ મળું, નહિ તપ તીરથ કે દાન;
 અરજુન મહીમા જાણજો, લક્ષિતથી છે જ્ઞાન.—અરજુન૦
 હું ભક્તની સંજે ફરં મને ભક્તનો આધાર;
 અરજુન મહિમા જાણજો, કહેતાં ન આવે પાર.—અરજુન૦
 દરિભક્ત મહિમા સુધી અરજુન, પામ્યો દરખ અપાર;
 મૂર્છીત થઈ અવની પડ્યો, નેત્રે વહે જલધાર.—અરજુન૦
 આ ગીતાને જો અનુભવે, જે ગાય નરને નાર;
 અરજુન એવું જાણજો, તે પામે પદ નિરધાર.—અરજુન૦
 એ ભક્ત મહિમા માદરો કોણ કહ્યો નવ જાય;
 જેનું ભાગ્ય હોય તે અનુભવે, ધનદાસ ગીતા ગાય.—અરજુન૦
 —: ઇતિશ્રી અરજુન ગીતા :—

વડો-કકડો.

- કક્કા કર સદગુરનો સંગ રહે કમળમાં લાગે રંગ,
અંતરમાં અજવાળુ થાય માયા મનથી દુર પળાય;
લીંગવાસના હોયે ભંગ કક્કા કર સદગુરનો સંગ ૧
- ખખખા ખરેખરી છે વાત જે શ્રીમુખે કહી સાક્ષાત,
જ્ઞાની મુની જોગી જતી ગુરૂકૃપા વિષ્ણુ સીદ્ધી નથી;
જન્મમરણની મટશે ધાત ખખખા ખરેખરી છે વાત ૨
- ગગ્ગા ગુરની સેવા કરો પરનાંદા પરધન પરદરો
પ્રપંચ તે પડવાનો ડામ સાચે રાચે સીતારામ;
જો શીખામણુ ચીતમાં ધરો ગગ્ગા ગુરની સેવા કરો. ૩
- ધધ્ધા ધણું કહે શું થાય જવ તરવાનો એ ઉપાય,
સમજીને સંસય ટાળવા આહાર બીતર હરી ભાળવા;
જોતાં જીવદશા તો જાય ધધ્ધા ધણું કહે શું થાય ૪
- નત્રા નિર્ભળ તેની દશા જોને રૂઢિયે હરી વશ્યા,
પોતાના અવગુણને હણે પરના તો રૂઢિયે નવ ગણે;
કોના દોષ ન દોષે કશા નત્રા નિર્ભળ તેની દશા ૫
- ચચ્ચા ચીતમાં ચેતી લે માથે મરણુ તણો છે બે,
કાયા ઉપર તાકે કાળ મોહ પારધીએ માંડી જળ;
તેમાં હરિ રાખે તો રહે ચચ્ચા ચીતમાં ચેતી લે ૬

છઠ્ઠી છે માયા ગુણમયી બળવતી પણ દીસે નહિ,
 દાનવ માનવ ને દેવતા આધીન થઈ સહજે સેવતા;
 હરિજન આગે હારી રહી છઠ્ઠી છે માયા ગુણમયી. ૭
 જજ્જ વીરલ જાણે ભેદ માયા પ્રપંચ વિધિ નપેધ,
 તે માયાનું તજવું માન માયાપતિ બજવા ભગવાન,
 અંતરમાં ઉપજે નિર્વેદ જજ્જ વિરલ જાણે ભેદ. ૮

ઝઝા ઝાંખી જોને જોઈ વણ વાદળ જ્યાં વરસે મેહ,
 વિના સરોવર અણુજ સાર વિના ભ્રમર ઉડે ગુંગર;
 વિના અર્ક અજવાળુ તેહ ઝઝા જોને ઝાંખી જોઈ. ૯
 નત્રા નામ નાવ છે સાર જે જોસે તે ઉતરે પાર
 કાળ કર્મ નહિ લાગે લેશ આનંદી છે હરિનો દેશ;
 તે પદને પામે નિર્ધાર નત્રા નામ નાવ સાર ૧૦

ટટ્ટા ટેક જનમનો ટળે અંતરજામી ઘટમાં મળે,
 નાના મોટા હરિના ઘાટ કાઠ સુક્ષ્મ ને કાઠ વધરાટ;
 હરિને બજતાં હુંપદ મળે ટટ્ટા ટેક જનમનો ટળે ૧૧
 ટટ્ટા ટોળાણું છે ઠીક જ્યાં ન મળે ખીજની ખીજ,
 નીર્ભય નારાયણને વાસ પ્રેમ ધરીને રાખો પાસ
 સમજી માની લેને શીઘ્ર ટટ્ટા ટોળાણું છે ઠીક. ૧૨

ડડા ડહાપણુ મુકી દે સદગુણે શરણે રહે,
 વચન તણો રાખી વિશ્વાસ કુદરપનાનો કરજો નાશ
 ઉપાધીથી અજગો રહે ડડા ડહાપણુ મુકી દે. ૧૩
 ઢઢા ઢોલ વગાડી ડહું રૂડા પુરૂષને રૂદીએ રહું,
 સમજ્યા તેણે લીધો સાર ગાફલ નર તે ખાશે માર

જોતામાં જોખન તો ગયું ઢઢા ઢોલ વગાડી કહ્યું ૧૪

રેણા રણ ચોરાશી તણું તેનું વ્યાજ વધે છે કહ્યું,

દાણી ધરમાં ફૂલી ગયો દેવાળુ કાઠીને રહ્યો

જમ કીંકર કરશે તાપણું રેણા રણ ચોરાશી તણું. ૧૫

તત્તા તારું આપ તપાસ ક્યાંથી આવ્યો ક્યાં તું જસ,

ખેપ કરીને ખોળી કાઠ હરીફ હોય તો લાગે હાડ;

મુરખના મનમાં નહિ ત્રાસ તત્તા તારું આપ તપામ. ૧૬

ચથ્યા સ્થિર તો રહેવું નથી કોણ રંક કોણ પૃથ્વીપતી

આજકાલમાં જાતું સહી કોટી ઉપાયે રહેવું નહિ

ભાવ ધરી બજ કમળાપતિ ચથ્યા સ્થિર તો રહેવું નથી ૧૭

દદા દેહ દેવળમાં દેવ સેવક થઈને કરને સેવ

પ્રેમ પુષ્પને ચંદનહાર જાનદિપક ઘટમાં અજવાળ;

અંતરનો ટાળે અહમેવ દદા દેહ દેવળમાં દેવ ૧૮

ધધ્ધા ધરજો ધારણુ ધીર વાલ કાન્ઠ વશ રાખે વીર

શબ્દ તણી ધરજો સમશેર શતરું દળમાં પાડે બેળ

સદગુરુ અખતર પહેરે શરીર ધધ્ધા ધારણુ ધરજો ધીર ૧૯

નજા નીશાન ગુરુનું છેય ધીરવીર પગ રોપી રેય

કાયર નરનું નહિ ત્યાં કામ શુરવીરનો સાચો સંગ્રામ

જીત્યા નીરુણ જગમાં જોહ નજા નીશાના ગુરુનું છેય ૨૦

પપ્પા પુરાણી જે પ્રીત મેરૂ ચળે પણ ન મળે ચીત

ધ્રુવની પેરે અવીચળ રહે સ્તુતિ-નીંદા-સુખ-દુખ સહે

નારાયણને નીરમે નીત પપ્પા પુરાણી છે પ્રીત ૨૧

દદા ફોગટ તે કોણુ ફરે સચેત થઈ હરિ સ્મરણુ કરે

- જન્મમરણમાં આવે નહિ જેનું મન વસીયું હરિ મહી
જેઠરાવાસ ન નીચે કરે ફક્ત ફોગટ તે કોણુ ફરે ૨૨
- ભક્ષા ભજન થકી ભય ટળે નિશ્ચય કાળ કરાણ ન ગળે
મેખ ધરે જો સીદ્ધિ થાય ભાંડ ભવૈયા વધકુંઠ જાય;
જેવો ભાવ તેવા હરિ મળે ભક્ષા ભજન થકી ભય ટળે. ૨૩
- મમ્મા માયા મનની જાણુ મારું તારું ખેંચાતાણુ
સધળે સરખો આત્મારામ સાંધા વાંધા મનનું કામ
માટે મન હરી ચરખે આણુ મમ્મા માયા મનની જાણુ ૨૪
- જન્મ જીવપણું જેહને સંશય શોક સદા તેહને
આત્મશુદ્ધિ ન ઉપજે કદી આશા ત્રણા ને આપદા
દેહી દર્શી દેખે દેહને જન્મ જીવપણું જેહને ૨૫
- રડો રામ ભજનમાં રહે ખીજું બહવું મુકી દે
વળતો શીદ વદે છે વાદ નીર વલોવે ન આવે સ્વાદ
હરિનું હારદ હેતે ગ્રહે રડો રામ ભજનમાં રહે ૨૬
- લક્ષા લે તું આતમ લાવ ફરી ફરી ન આવે દાવ
જીતી બાજી હારીશ નહિ સમજીતે શીખામણુ કહી
હવે ન ચુકીશ આગ્યો દાવ લક્ષા લે તું આતમ લાવ ૨૭
- વગ્વા વેદ વચન નિર્ધાર જે પ્રીછે તે પામે પાર
હંચ નીચનો અંતર નથી સમજ્યા તે પાગ્યા સદગતી
સંશય શોક તજો અહંકાર વગ્વા વેદ વચન નિર્ધાર ૨૮
- શરશા સાધન સરવે થયું જેનું ચિત્ત હરિ ચાણુ રણું
હરતાં ફરતાં હરિનું ધ્યાન તપ તીરથ તેને બહુ દાન
કોટી વિઘ્ન બય દુષ્કૃત ગયું શરશા સાધન સર્વે થયું ૨૯

ખખખા ખાંડનાં બીખાં ભરે કાચલ કાગડો કુંજર કરે
 મીન મધર બહુ જળચર જાત જોશું બીખું તેવી ભાત
 મીસરી જેતાં તો મન હરે ખખખા ખાંડનાં બીખાં ભરે ૩૦
 સરસા સઘળે સુંદર શ્યામ હરી વીના નહિ ઠાણો ઠામ
 અનેક રૂપે ઝોનાં નામ આદિ અંતે એકજ રામ
 જો સમજે તો પૂરણુ ઠામ સરસા સઘળે સુંદર શ્યામ ૩૧
 હટ્ટા હરિ ભાળ ભરપુર દોષ કર્મો તો રહેશે દુર,
 રહેવાની નહિ રજની કાકાળ નેમ આત્મ પુરણુ ભાળ,
 નિર્મળ નેત્રે નિર્ખી નુર હટ્ટા હરિતે ભાળ ભરપુર ૩૨
 સહ અક્ષરે સંપુરણુ થયા હરિ ગુરૂ સંતે કાધી દયા
 દરેક અક્ષરે આત્મ બોધ જો સમજે તો ટળે વિરોધ
 સંવત અઢાર બત્રીસી સાત્ર ચત્રતર સુદી ૭ સોમવાર ૩૩
 સંઘેશ્વર સાધુનું ધામ ઠાકોર કુંજબિહારી નામ,
 પ્રીતમે પ્રેમયા અક્ષર કલા હરિ ગુરૂ સંતે કાધી દયા

સુદામાને બતાવેલી અકળ લીલા.

- એક વખત વિઠલવર ચાલ્યા, ભાવ ભક્ત ઉપર લાભ્યા;
બાળ સ્નેહી સુદામાને મળવા માધવજી આવ્યા. ૧
- સુદામાપુરીમાં પ્રભુ પધાર્યા, નર નારીને હેત વાપ્યું;
પવિત્ર પતિન સુદામાનાં, હરજીને આસન આપ્યું. ૨
- સુદામા કહે છે નારીને, ચડાવ્ય ચુલે તપેલી;
રીઠ્ઠ સીઠ્ઠને નવનીધ તે, આ હરીએ મને આપેલી. ૩
- મુઠ્ઠી તાંડુલ લઘ માધવે, મન ધણો ગ્રહસ્થ કયે;
દળીદર હટું દાણા ન મળતા, તે દુખનો દીવસ હશે. ૪
- રામા રશોધ કરવા બેઠી, શાક પાક સામગ્રી ધણી;
રોટલીની શેર ઠણેક બાધી, તેમાંથી અદ્યોર વણી. ૫
- ત્યારે સુદામા કહે શામને, શીદ ભુખ્યા બેસી રહીયે;
રશોધ તૈયાર થવા આવી, નદીએ નહાવાને જઈએ. ૬
- એટલે ઉઠ્યા શામ સુદામા, એક એકના કર ઝાલ્યા;
સ્વચ્છ ધોએલાં વસ્ત્રજી લીધાં, વાવા કરતા બેઠ ચાલ્યા. ૭
- સુદામા કહે સુણો શામજી, હું બ્રાહ્મણ પર હેત ભાવો;
લોક વાત કરે છે માટે, અકળલીલા મુને બતાવો. ૮
- એક અકળલીલા જોવાને, મેહન હું મરું મથી;
શામ કહે અકળલીલા, જોવામાં કંઈ સાર નથી. ૯
- સુદામા કહે મારે જોવી, એમ કરતા નદીએ આવ્યા;
અકળ લીલા હરજીવન, દેખાડવા દીલ ભાવ લાવ્યા. ૧૦

- જામ કહે સુણો સુદામા, મન તણો સુમત મેલે
આ પારથી કુતકી મારે પેલે પાર કાણુ જાય પહેલો. ૧૧
- એમ કહી સુમતે ચડીયા, પડીયા નદીના નીરમાં;
ત્રણ લોકનો નાથજ ત્યાંથી, જઈ ઉભો સાગી તિરમાં. ૧૨
- અકળલીલા નથી ઝોછી, નહિતમ નામર નટવરમાં;
હરજીએ હડસેલી મેલ્યો, સુદામાને સાગરમાં. ૧૩
- એ ઘટીકાએ બહાર નીકળ્યા, પરતાવો મનમાં કરતા;
ક્યાં મારું ઘર ને ક્યાં છે ધનશામ, આંખે આંસુડાં બરતા. ૧૪
- હારે જળ જોઈ મડકી ઉડ્યા, ભજવા માંડ્યા દીનપંથુ;
નદિ મારી ક્યાં ખસી ગઈ, ક્યાંથી આવ્યો આ સોંધુ. ૧૫
- આજગથી નહી જાઉ જીવતો, કહી જીગદીશનું ધ્યાન ધર્યું;
ઘમોદરને દયા ઉપજી, સાગર વચ્ચે ગામ કર્યું. ૧૬
- તેમાં મહેચ્છ મનુષ્ય વસાવ્યાં, અવળી રીતે તે ચાલે;
આહાણુ શુદ્ધ સરવે સરખા, એક એકને કન્યા આલે. ૧૭
- તેવા ગામમાં ગયા સુદામા, નગરશેઠ સામા મળીયા;
આહાણુ તમે બલે પધાર્યા કહીને સાથે લેઈ વળીયા. ૧૮
- વીપ્ર કહે સુદામાપુરી, કહે શેઠ કેટલે હશે;
શેઠ કહે સુદામાપુરી, જાતાં વાંશ વરસ થશે. ૧૯
- વીસ દિનથી વહાણુ મયાં છે, તે જઈને પાછા આવશે;
પછી તમ ઘર પહોંચાડે, સાઠ વર્ષે જવું ફાવશે. ૨૦
- સુણી સુદામા સંતાપ કરતા, કોને ઘેર જઈને રહીશું;
પેટપાપી ટુલવા લાગશે, ક્યાં જઈને અનાજ ખાઈશું. ૨૧
- શેઠ કહે સંતાપ ન કરશો, સૌ તમારું કષ્ટ કાપું;
આવા પીવા ઝોઢવા પહેરવા, રહેવાને મંદિર આપું. ૨૨

- મારે પેટે છે પવીત્ર પુત્રી, તે દેહં તમને કન્યાય;
 સુદામા કહે લડે શુદ્રની, થાય અતી અધર્મ અન્યાય. ૨૩
- ત્યારે શેઠ કહે આ ગામમાં, બ્રાહ્મણ શુદ્ર સહુ સરખા;
 સધળે એહું અન્ન મળવાનું ભુખે ક્યાં મારશો વળખાં. ૨૪
- એટલે સુદામા અકળાયા ગામ લોક ગરદન ધાલે;
 સો વરસે ઘેર જવાનું અન્ન ઉઠક વણુ કેમ ચાલે. ૨૫
- અન્ય ખાઈશુ ને વટલાઈશું, પરણ્યામાં ચિત્ત પેહું છે;
 નાત રહી સુદામાપુરીમાં ત્યાં જાણુવા કોણુ એહું છે. ૨૬
- એવું સમજી કન્યા પરણ્યા, જુદું ધરમાર લઈ રહ્યા;
 પત્ની રાંધે ને પોતે જમે, બ્રહ્મો બેગા બ્રહ્મ થયા. ૨૭
- સુદામાએ સંસાર માંડ્યો, નારીને પાંચ પુત્ર થયા;
 પાડોશમાં એક અબળા મુછતી તે સાર શમશાન ગયા. ૨૮
- ધણુંક માણસ ગયું મશાણે મડદ છોડીને જુએ;
 જે નારી મુછ તેનો નાયજી આંખે આંસુથી રૂએ. ૨૯
- કાષ્ટ લાવી ચિંતા ત્યાં ખડકા ચીંતામાં બહુ જ પેઠો;
 નારીનું મસ્તક ખોળામાં લઇને પીયુ બળવા બેઠો. ૩૦
- સુદામા જોઈ વિસ્મય પામ્યા બળનારો મુરખ જેવો;
 સુંદરી સાથે પુરૂષ મરે, આ અનર્થ અવળો કેવો. ૩૧
- તે સુણીને સહુજન બોલ્યા, સુદામા તું છે મતીયો;
 ગામ ચાલે છે નારી પુઠે, સ્વામી હોય તે થાય સતીયો. ૩૨
- સુદામા કહે ચાલજ ખોટા, તેને તમે માન્યો ખરો;
 કાષ્ટ પુરૂષ બળે નહી તેને કહો ભાઈ તમે શું કરો. ૩૩

લોક કહે ન તોડીયે ધારા, બાંધીને સાથે લઇએ;
 સીધી રીતે બળે નહીં તો પરાણે બાળી દઇએ. ૩૪
 સુદામા કહે અરે શામળ, સર્વે મન્યા તે લોક નડશે;
 મારી પત્નીનો પંડ પડે તો મારે પણ બળવું પડશે. ૩૫
 એવો એવો સંતાપ કરતા બજતા શ્રી અંતરજામી;
 હરી લીલાથી સુદામાની પત્ની પણ મરણ પામી. ૩૬
 સુદામાએ સખ દીઠું ને પોક મેલી રડવા બેઠા;
 બળ્યું જોડે મને બાળશે કોડીઓ વચ્ચે જઈ પેઠા. ૩૭
 નગરતણા ત્યાં લોકો આવ્યા, મડદુ કપાડ્યું હાથે;
 સુદામાને શોધી કાઢે; બાળવા સારે દ્યો સાથે. ૩૮
 સુણી સુદામા થરથર ધુળ્યા, બુણે રહી આંખો ચોળે;
 લોક ઉડીયા લઇ લાકડીઓ, કાઢી કપાલા બોળે. ૩૯
 ખુણામાંથી બોળી કહાડયા, ખેંચીને બારણે લાવ્યા;
 હાથ જાલી હાલવા ન દીધા, તેડીને મજાણુ આવ્યા. ૪૦
 ચીતા ખડકી સહુ લોક બોલ્યા, બાકી ન રહે વીત્યામાં;
 પહેલેથી સુદામા સમજી ખીરાજો આ ચિતામાં. ૪૧
 સુણી સુદામા કરે સોસના, અગનીમાં બડકા થાશે;
 ફાણા ઉડશે પાણી છુટશે દુખ પામીને જીવ જાશે. ૪૨
 અગ્નિ ન ખમોચ ન જીવ જાય બળ્યું બળવું નારી સંગે;
 તે કરતા પડુ દરિયામાં વેદના વ્યાપે નહીં અંજે. ૪૩
 એવું વીચારી બોલ્યા બળવાને તૈયાર થઈ છું;
 હમા રહો ભાષ મેલો મને એકવાર નાહવા જઈ છું. ૪૪

એમ કહીને છેનરી ચાલ્યા જળમાં જંપાપાત કીધો;
 રનેહી સુદામાને શામળીયે નદિમાં એચી લીધો. ૪૫
 સુદામા ડોકું કાઢ્યું એટલે હસ્યા વનમાળી;
 પ્રભુ કહે તમે છો પાછળ હું આગળ છું લ્યો તાળી. ૪૬
 સુદામા કહે શેની તાળી ધણાં વરસ વહી ગયાં;
 કહો કૃષ્ણજી તમે ક્યારના આ ઠેકાણે ઉભા રહ્યા. ૪૭
 કૃષ્ણ કહે કે હમણાં આવ્યા, નારી રાંધી રહી હશે;
 વીહલ કહે વઝ્રજ પહેરો રસોઇ શીતળ થઇ જશે. ૪૮
 સુદામા કહે શું બોલો છો રસોઇ શેની શીતળ થઇ;
 પ્રભુ મચકરી કરવાની, તે ટેવ તમારી નહી ગઇ. ૪૯
 તે કરતાં તમારું બોલ્યું, સત્ત્વ હોય તો વાત કહું;
 એ વારતા કોને નવ કહેશે કહો તો હાંસિ કરે સહુ. ૫૦
 મહારાજ તમ સાથે સરત, કરી પાણીમાં હું પડીયો;
 કીનારો કેમ આવ્યો નહી સાગરજળમાં નીકળીયો. ૫૧
 ત્યાં સોદામણ નગર નીરખ્યું, બ્રહ્મા બ્રહ્મ સૌ પ્રાણી;
 ઉચનીચને બેગુ બોજન, અતિતી દુષ્પનીઆણી. ૫૨
 ત્યાં હું ગયો વીતહ થયો શુદ્ધ જનના ધરમાં પેઠો;
 ખાનપાન સહુ સસરે પ્રયુત્ તેની પુત્રી વરી બેઠો. ૫૩
 ચોખ્ખા રહેવા મન ધાર્યું પણ અન્ન ઉદકત્રીણુ ટળવળ્યો;
 નીચ જાતી પરણ્યો તેનું રાંધી જમીને વટલાયો. ૫૪
 વટલીને ધર સંસાર માંડ્યો, પાંચ પુત્ર તેનેજ થયા;
 તે વાતને બહુ દિવસ વિલા, તેવારના શું ઉભા રહ્યા. ૫૫

સુહાને જામળાયો બોલ્યા બાપણુ તમારું બાવું;
 શો સિન્ધુશાં સુંદરી હૈયાં શું તમને સ્વપ્નું બાવું. ૫૬
 જગૃત છોને લવરી માંડી, ન બોલશે દુખશે ડાયું;
 સુદામા કહે સોગન તમારા, નહિ સ્વપ્નું એ છે સાયું. ૫૭
 જામ કહે સાયું હોય તો સંધ તમારો પર હરીએ;
 બ્રાહ્મણજીતી બ્રષ્ટ થયા તેની તો સોગત કેમ કરીએ. ૫૮
 વીહલ વદે કહું વિશ્વમાં ચાડી કરવા ચોરે ચડુ;
 સુદામા કહે વાત ન કરશે પ્રભુ તમને પાયે પડું. ૫૯
 તવ સ્વામ કહે ચાલો સંચરીયે તમારી નારી પાસે;
 મહાર કે તમારું સાયું સધળું તે ત્યાં જણાશે. ૬૦
 લવરી માંડી બાંગ પાંધેલી રહીને દૃષ્ટુ કર જાલ્યા;
 ગાંડામાં ગણી કહાડાંને, સાથે લઇ મહોયે ચાલ્યા ૬૧
 ઘરમાં રનેલી સાથે પેઠા અકળલીલા બહુ પાકી;
 રામાની રસોઇ જોઇ તો નવટાંકની રોટલી બાકી. ૬૨
 તેવું જોઇને જાંખા થયા સુદામા પડીયા વીલા;
 જામ કહે તમે સંસાર માંડ્યો તે સધળી મારી લીલા. ૬૩
 સુદામા કહે અકળલીલા શું વખાણું મુખ ચકી;
 ત્રીકમજી તમારી લીલા સપને પશ્ય જોવી નથી. ૬૪
 સુદામાજી બન્યા બક્ષત જનને મન ભાવે;
 વ્યાસ વલ્લભ વાણી વદે છે, દૃષ્ટુ કળામાં કેમ આવે. ૬૫

સમાપ્ત.

છપાવ છે: રૂપસુંદરી છપાવ છે

અથવા

પરાધિન ગુજરાત.

રશીસ એ કરજીધેલો, અને રશીસવરી એ રૂપસુંદરી. રૂપસુંદરી પ્રધાન માધવની ધર્મ-પત્નિ અને કરજીના હવરામોહન બાન ભુલું રમક એ આખીએ ઇતિહાસિક કથા. સ્વદેશ પ્રેમ અને રાજ્યધર્મથી છલાછલે સ્વામિ ભક્તિ, મિત્રધર્મ, વિરતા અને નિમકહલાલીનો તાદરશ ચીતાર આખીએ નવલકથામાં સંપૂર્ણપણે આલેખાયેલો છે, એકવાર જરૂર ખરીદો કંઈક સુંદર ચિત્રો સાથે પ્રીમત ખારે આના. મળવાનું ડેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર રાણીતલાવ-સુરત.

સંત સમાજ ભજનાવળી (મહેટી)

ભજનની મોટામાં મોટી અને ચિતરાણી આજ સુધી કદી નહીં જુદર પડેલી એવી બુક લગભગ રજૂ થાતા— કી. ૨-

ચતુર સુંદર ગરબાવળી— ગરબાની મોટામાં બુક તરીકે આખા

ગતમાં પ્રખ્યાતી પામેલી જેમાં સેંકડો ગરબાઓનો સંગ્રહ છે. કી. ૦-૮

પારસમણી ભજન સંગ્રહ—કી. ૦-૮-૦

ભજન સાગર— કી. ૦-૮-૦

ભજન ભંડાર— કી. ૦-૮-૦

મળવાનું ડેકાણું:—કાગઝી મહમુદ એન્ડ મહમદભાઈ

ટાવર રોડ, અલાયાની વાડી સામે-સુરત

